

תקציר פסה"ד

מחיקת כתב הגנה של חייבת אשר סירבה למינוי למומחה לזיהוי כתב יד להשוואת כתב ידה לכתב שמופיע על השטר

השופט: חגי הורוביץ

לתובע: עו"ד צדריאל עזריאל

לנתבעת: עו"ד זנדבנק עודד

ביהמ"ש השלום בחיפה קיבל תביעה כנגד חייבת שהתנגדה לביצוע שיק הרשום על שמה, וזאת מכיוון, שלטענתה, השיק לא נמסר על ידה וכתב היד שעל השטר אינו שלה.

הנתבעת קיבלה, על בסיס טענה זו, רשות להגן והתנגדה לבקשת התובע שכתב ידה ייבדק על ידי מומחה לזיהוי כתבי יד (וזאת למרות שהתובע הצהיר כי ישלם גם את הוצאות הבדיקה אם זו תוכיח את צדקת הנתבעת). הנתבעת טענה כי התובע לא הרים את נטל המוטל עליו להוכיח כי השיק נמשך ע"י הנתבעת וכי היא חייבת בתשלומה.

ביהמ"ש קבע, כי אכן, הנטל להוכיח טענת **זיוף** מוטל, בסופו של דיון, על התובע עפ"י השיק. אולם, הנתבעת איננה יכולה לאחוז בחבל משני קצותיו. מצד אחד לטעון, כי החתימה אינה שלה ומצד שני לטעון, כי הנטל להוכיח שהחתימה שלה על התובע ולסרב לאפשר בדיקת כתב ידה והשוואתו.

העובדה, כי מדובר בשיק משוך על חשבון הנתבעת, משמש ראייה לכאורה, כי גם נחתם על-ידיה. האוחז בשיק, יכול וחייב בדרך כלל, לבסס הנחה זו באמצעות מומחה לזיהוי כתבי יד.

אולם, מקום שנבצר ממנו לעשות זאת, וזאת בעטייה של הנתבעת, יש מקום לקבוע כי המנעות הנתבעת לאפשר עדות שיכולה היתה לאשש את טענתה, פועלת כנגדה ולטובת הצד שכנגד.

א(שלום)(חיפה) [6427/03](#) בנק לאומי לישראל בע"מ נ' קופרייב מרינה, 4 עמ', **10/11/2003**

בתי המשפט

006427/03 א		בית משפט השלום חיפה	
10/11/2003		כב' השופטת חני הורוביץ	
		בפני:	

בעניין: **בנק לאומי לישראל בע"מ**
ע"י ב"כ עו"ד **עו"ד צדרכובים עזריאל**
נגד
קופרייב מרינה
ע"י ב"כ עו"ד **עו"ד זנדבנק עודד**
התובע **הנתבעת**

פסק דין

1. התובע אוהז בשיק שמספרו 10050 ע"ס 14,300 ₪ (להלן: "השיק"). השיק נמשך מחשבון מספר 9577 בסניף בנק הפועלים, קרית ביאליק, המתנהל על שם הנתבעת.
2. הנתבעת התנגדה לביצוע השיק וטענתה היחידה הינה, כי היא לא מסרה את השיק ולא חתמה עליו וכי אין לה מושג כיצד הגיע השיק לידי התובע. בטענה זו ניתנה לה רשות להתגונן.
3. בקדם משפט שהתנהל בפני הרשמת הבהיר ב"כ התובע כי פנה לב"כ הנתבעת על מנת שכתב ידה של הנתבעת יבדק ע"י מומחה לזיהוי כתבי יד, אולם ב"כ הנתבעת התנגד לכך. ב"כ התובע הבהיר, כי "על מנת להגיע לחקר האמת, היה מצופה שיהיה שיתוף פעולה והבנק מוכן לכל תוצאה ואם הוא יצטרך לשלם הוצאות אז הוא ישלם הוצאות". ב"כ הנתבעת עמד בסירובו למינוי מומחה לזיהוי כתבי יד.
4. משום מה, לא עשו ב"כ התובע והרשמת שימוש בתקנה 124 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד – 1984 (להלן "התקנות").

תקנה 124 קובעת:
"בדיקת נכס מטעם בעל דין –

בית המשפט או הרשם רשאי, בכל עת לאחר הגשת התובענה, ובהתנאים שקבע, לצוות על בעל דין להרשות לבעל דין שכנגד, לרבות מומחה מטעמו, לבדוק כל נכס או חפץ שנתעוררה לגביהם שאלה בתובענה; לא קיים בעל הדין את הצו, יחולו הוראות תקנה 122, בשינויים המחייבים".

תקנה 122 מצדיקה מחיקת כתב הגנה עקב אי קיום צו כנ"ל ע"י נתבע. ניתן לראות בכתב היד של הנתבעת "נכס או חפץ", שהתעוררה לגביהם שאלה בתובענה. אין ספק, כי על מנת להשוות את כתב ידה וחתימתה של הנתבעת עם החתימה המופיעה על השיק, יש צורך בהסכמתה ובשיתוף פעולה מצדה.

5. בדיון בפני, שנקבע להוכחות, כיוון שמדובר בסד"מ – מטעם התביעה הוגש השיק אשר הינו, למעשה, כתב התביעה.

הנתבעת העידה וחזרה על טענתה, כי היא לא חתמה על השיק. לנתבעת אין שום הסבר, כיצד הגיע השיק (ושיק נוסף) לאלמוני. פנקס שיקים לא אבד לה. היא לא התלוננה על זיוף השיקים ואיננה יודעת מי חתם על השיקים. עדות הנתבעת לא היתה מהימנה ו/או משכנעת. התברר בחקירתה הנגדית, כי איננה בוחלת בהגשת תצהיר שאיננו אמת, כאשר ניראה לה, שהדבר תואם את עניינה.

כמו כן, מעוררת תמיהה העובדה, שמיד לאחר שהתברר לה כי הבנק נוקט נגדה בהליכי הוצל"פ בבית אמה, לא מיהרה להגיש התנגדות ולטעון כי איננה חייבת דבר לבנק, אלא היא ואמה נקטו בהליך של תביעה לסעד הצהרתי לפיו, המטלטלין בבעלות האם בלבד.

6. אכן, הנטל להוכיח טענת זיוף מוטל, בסופו של דיון, על התובע עפ"י השיק. אולם הנתבעת איננה יכולה לאחוז בחבל משני קצותיו. מצד אחד לטעון, כי החתימה אינה שלה ומצד שני לטעון, כי הנטל להוכיח שהחתימה שלה על התובע ולסרב לאפשר בדיקת כתב ידה והשוואתו. העובדה, כי מדובר בשיק משוך על חשבון הנתבעת, משמש ראיה לכאורה, כי גם נחתם על-ידה.

האחוז בשיק, יכול וחייב בדרך כלל, לבסס הנחה זו באמצעות מומחה לזיהוי כתבי יד. אולם, מקום שנבצר ממנו לעשות זאת, וזאת בעטיה של הנתבעת, יש מקום לקבוע כי המנעות הנתבעת לאפשר עדות שיכולה היתה לאשש את טענתה, פועלת כנגדה ולטובת הצד שכנגד.

בנוסף לכך, עדותה, כאמור של הנתבעת, לא היתה משכנעת. עולה מכל אלה, שהתובע עמד בנטל המוטל עליו והוכיח כי מדובר בשיק שנמשך ע"י הנתבעת וכי היא חייבת בתשלומו.

7. מעבר לאמור לעיל, גם עקב המפורט להלן, יש מקום לחייב את הנתבעת בתשלום השיק. במועד הדיון, למען הסר ספק, ועל מנת שהנתבעת תשקול היטב את תוצאות התנגדותה.

לבדיקה ע"י מומחה, הבהרתי לה זאת ואף החלטתי, עפ"י תקנה 130 לתקנות למנות מומחה מטעם ביהמ"ש.
בהחלטה גם קבעתי, כי בהוצאות המומחה, לרבות הוצאות נסיעתה של הנתבעת אל המומחה, ישא התובע.
ב"כ התובע הסכים לבצע את ההחלטה.
ב"כ הנתבעת התנגד לביצועה.
הנתבעת התנגדה לעמוד לבדיקה, גם לאחר שהוריתי לה, ולבא כוחה, לשקול את עמדתם, וזאת לאחר שב"כ הנתבעת יסביר לה שוב את תוצאות התנגדותה, היא עמדה בסירובה.

8. עפ"י תקנה 130:

"בית המשפט או הרשם רשאי, בכל עת ולאחר שנתן לבעלי הדין הזדמנות נאותה להשמיע את טענותיהם, למנות מומחה או מומחים, לעניין שבמחלוקת בין בעלי הדין."

ביהמ"ש אמון על עשיית הצדק. טענת ב"כ הנתבעת, כאילו הבנק יכול היה לבדוק את החתימה על השיק ולהשוותה לחתימות הנמצאות ברשותו – החתימות על הבקשות שהגישה הנתבעת בתיק זה לבית המשפט, הינן "לעג לרש", בלשון המעטה.

החתימה על גבי השיק כתובה באותיות לועזיות (הנתבעת עלתה לישראל בשנת 1997). החתימות על הבקשות ותצהירי הנתבעת "מצוירות" באותיות עבריות של עולה חדש. ודאי שהשוואת החתימות לא תתרום מאומה לברור האמת.

לפיכך, משסירבה הנתבעת לבצע צו של ביהמ"ש, יש לפעול עפ"י תקנה 122 לתקנות ולהורות על מחיקת כתב ההגנה עקב הפרת צו ביהמ"ש.

9. לפיכך, הינני קובעת כי, התובע רשאי להמשיך בהליכי ההוצל"פ לגבית השיק בתיק הוצל"פ 6-01-23991-02.

הנתבעת תשלם לתובע את הוצאות הליך זה ושכ"ט עו"ד בסך 3,000 ₪ בצירוף מע"מ.

המזכירות תמציא העתק פסק הדין לב"כ הצדדים.

ניתן היום ט"ו בחשוון, תשס"ד (10 בנובמבר 2003) בהעדר הצדדים.

ח. הורוביץ, שופטת

006427/03 א 110 גלית בן שימול